

Cada publicació d'un nou llibre de Harry Potter suscita un expectació mundial.

L'economia de Harry Potter

Internet ja ha filtrat les primeres imatges del darrer film de Harry Potter, titulat 'Les relíquies de la mort'. Enguany, el mag més famós del món reapareix per convertir en or tot allò que toca, com ja ha fet abans.

Encara falten onze mesos per a l'estrena mundial del film que, de moment, és el penúltim de la saga de Harry Potter, i a internet ja s'han filtrat algunes imatges que mostren les darreres peripècies del mag més famós del món. *Les relíquies de la mort*, com es diu el film, és previst que es convertesca en un dels fenòmens de la temporada 2010 a la gran pantalla. Aquesta vegada, Daniel Radcliffe, Emma Watson i Rupert Grint s'enfrontaran, per fi, a l'obscur Lord Voldemort, en un film que, segons el director, David Yates,

resultarà "més realista i creïble" que no les adaptacions anteriors.

Siga com siga, sembla segur que *Les relíquies de la mort* generarà bona cosa de diners, com han fet els films precedents, els llibres o el marxandatge inspirat en la criatura creada per Joanne Kathleen Rowling. Aquesta mare soltera nascuda a Yate s'ha convertit en la font més important de creació d'ocupació i riquesa al món, com ho havia estat anys enrere Walt Disney, quan va donar forma a Mickey Mouse. L'efecte expansiu d'un fenomen particular com

J. K. Rowling, des del punt de vista econòmic, a escala mundial, no té res a envejar al de la indústria automobilitàstica als Estats Units.

La contribució de J. K. Rowling a l'economia mundial consisteix a haver escrit set llibres sobre un xiquet que descobreix que és predestinat a convertir-se en un mag. En total, al voltant de 3.500 pàgines que han fet de Harry Potter un fenomen mundial que ha fet entrar xiquets de tot arreu dins el món de la literatura. La història resulta ben simple en la gènesi: Harry Potter és un orfe criat en una

La màgia de la fama

La versió cinematogràfica de les aventures de Harry Potter ha servit per a convertir tres xiquets quasi desconeguts en grans promeses del cel·luloide del segle XXI. Carrera artística a banda, les interpretacions de Daniel Radcliffe (Harry Potter), Emma Watson (Hermione Granger) i Rupert Grint (Ron Weasley) en la saga inventada per J. K. Rowling els han servit per a convertir la seua contractació en una inversió ben rendible. Segons el llibre de rècords Guinness, en l'edició del 2010, els protagonistes de Harry Potter són els actors més cotitzats, els que més recapten a cada film. De tots, Emma Watson és la millor aposta per a qualsevol productor que vulga fer un film. L'actriu, nascuda a París, recapta 753 milions de dòlars per cada film que fa. Quant a Radcliffe, recapta una mitjana de 558 milions per cada cinta en què treballa.

casa d'un suburbi. A l'edat d'11 anys rep una invitació per a assistir a l'escola Hogwarts de màgia i bruixeria. Allí aprendrà sobre Lord Voldemort, l'assassí dels seus pares i que molts reconeixen com "l'innominable".

La saga no és, es mire com es mire, cap meravella literària. Però limitacions estilístiques a banda, el cas és que té una trama ben ordida, amb pàgines fàrcides d'una inventiva que ha connectat amb la gent. A tot el món se n'han venut més de 350 milions d'exemplars, cosa que el converteix en la segona obra escrita més venuda de la història, després de la Bíblia. El camí pel qual una mare soltera converteix un personatge de ficció en un producte d'èxit global ha estat com un conte de fades. J. K. Rowling ha esdevingut una de les dones més riques d'Anglaterra, més i tot que Isabel II. L'escriptora, de 45 anys, ha arrellegat una fortuna que a final del 2008 es calculava que era de

L'autora dels llibres d'aventures de Harry Potter, J. K. Rowling.

994 milions de dòlars, quantitat que no únicament l'ha encimbellada fins al capdamunt de l'olimp literari, sinó que, per ingressos, li ha fet deixar arrere noms consagradíssims com ara Stephen King, Tom Clancy, Danielle Steel, John Grisham o Ken Follet, segons *Forbes*. Segons aquesta publicació, Rowling guanya cinc milions de dòlars la setmana, és a dir, nou dòlars el segon. Amb tot, l'escriptora i mare de la criatura no ha estat l'única beneficiada de la bona fortuna que empaita el mag. Editorials, productores cinematogràfiques, joguineres i un llarg etcètera s'han beneficiat de la màgia d'un personatge que converteix en or tot allò que toca.

Abracadabra. La primera afortunada per la vareta d'en Potter va ser Bloomsbury, una casa editorial que tenia l'oferta infantil com un producte més aviat residual. El 1996 la divisió dedicada als xiquets va generar 732.000 lliures en vendes, una xifra baixa en comparació amb els 4,7 milions de la divisió de referència. L'any 1997 Nigel Newton, director de la firma, va decidir de donar una oportunitat al manuscrit de J. K. Rowling que havia caigut a les seues mans i que mesos després prengué el títol de *Harry Potter i la pedra filosofal*. Abans, però, el donà a llegir a la seua filla petita, que trobà en les peripècies del mag un divertiment agradable.

Amb tot, Newton accedí a publicar el llibre sense confiar-hi gaire. La memòria anual de Bloomsbury del 1997 ni tan sols en feia esment. En canvi, en aquelles pàgines sí que hi havia espai per a *Great Apes*, de Will Self; *The magician's Wife*, de Brian Moore; i *Fugitive Pieces* d'Anne

Harry Potter és la saga més rendible de la història del cinema, més que no pas James Bond o 'La guerra de les galàxies'

Michaels, llibres que no han passat de ser anecdòtics. El balanç, és cert, esmentava que *Harry Potter i la pedra filosofal* havia guanyat el premi Smarties, atorgat per xiquets, i que tenia un bons índexs de venda, però poca cosa més. Fins i tot la primavera del 1999, quan Harry Potter ja havia venut la xifra gens negligible de 763.000 còpies, Bloomsbury insistia a promocionar uns altres llibres.

Els poders extrasensorials que atresorava *Harry Potter i la pedra filosofal* i els altres que li succeïren acabaren tenint efecte. Perquè a cada nou llibre que apareixia s'hi afegien nous lectors atrets pel boca-orella i que alhora s'interessaven pels llibres precedents, cosa que desfermà una indeturable bola de neu que acabà en fenomen d'abast mundial. Gràcies al xiquet de les ulleres redones, la facturació de Bloomsbury va passar d'11 milions de lliures el 1995 a 14 milions el 1997, i augmentà fins a 21 milions el 1999. Només dos anys després ja eren 61 milions, i a mitjan dècada, quan Harry Potter ja era un fenomen que tant atreia xiquets com grans, els beneficis ja ultrapassaven els 100 milions.

Tot plegat ha servit perquè Nigel Newton s'haja situat en una posició que no hauria imaginat ni en els seus millors somnis. Els beneficis que li ha reportat Harry Potter li han servit per a fer realitat algunes de les seues il·lusions sense el risc de quedar-se sense armilla. Amb una part dels diners obtinguts, va comprar Arden, una editorial famosa per les sèries de textos sobre Shakespeare; Tottel, especialitzada en temes de dret; i Wisden, que es dedica a publicar tot allò relacionat amb el món del criquet. Al remat, les estratosfèriques

ventes de Harry Potter han servit a Newton per a tornar a les arrels.

Xifres fantàstiques. Però abans que passara tot això, el manuscrit de J. K. Rowling va anar de mà en mà fins que algú –en aquest cas Nigel Newton i la seua filla– es fixà en aquell petit tresor. Una cosa semblant va ocórrer amb la versió cinematogràfica de la saga més popular del decenni, que va costar Déu i ajut de traslladar al cel·luloide. David Heyman, un productor de cinema britànic, va veure en Harry Potter un producte amb potencial filmic. A final de 1997 va fer arribar el text a Warner Bros., on el llibre no va ser rebut amb gaire entusiasme. Els directius de la multinacional van considerar que no era el moment més adequat per a arriscar-se amb la ciència-ficció. A més, portar a la pantalla una història que requeria una bona dosi d'efectes especials resultava una inversió poc rendible si no anava acompanyada d'un reclam consolidat com podia ser el cas de *La guerra de les galàxies* o *El senyor dels anells*. Perquè les grans empreses del sector s'hi interessaren calia que el projecte garantira una certa notorietat al moment d'engegar-lo. Harry Potter era en aquell moment un gran desconegut per a la majoria del públic potencial. De fet, un article del *New York Times* es demanava el juliol del 1999: "Harry què?"

Calgué esperar fins el 2001 perquè el primer film de Harry Potter arribara a les pantalles, una volta Warner es va encertir del potencial que podia tenir davant un públic que com més anava més acudia a les llibreries per adquirir exemplars del llibre. El primer cap de setmana d'estrena als Estats Units, *Harry Potter i la pedra filosofal* va recaptar 90,3 milions de dòlars a les taquilles, la xifra més alta aconseguida mai fins aquell moment (record que mantingué fins el maig de 2003). A hores d'ara la saga ja ha donat sis films,

L'actor Daniel Radcliffe fa el paper de Harry Potter al cinema. La interpretació del Harry Potter ha situat la cotització d'aquest actor en 558 milions de dòlars per cada film.

i dos més (*Les relíquies de la mort* té dues parts) ja fan camí. Abans d'entrenar-se *Harry Potter i el misteri del príncep*, el darrer film, la franquícia del mag havia obtingut una recaptació de 4.470 milions de dòlars a tot el món, cosa que la converteix en la saga més rendible de la història del cinema, més que no grans produccions com ara les de James Bond o *La guerra de les galàxies*. Als Estats Units, cada film de Harry Potter ha estat entre els cinc més venuts en DVD i VHS. Segons la revista d'espectacles nord-americana *Variety*, les vendes mundials de DVD van sumar 2.700 milions de dòlars.

El mag omnipresent. Harry Potter és un producte de la cultura de masses. De manera que no és estrany que, més enllà de les pàgines del llibre i les butaques del cinema, la seua figura s'haja fet ben visible a tota mena de marxandatge. L'any 2000 la seua creadora va dir que el seu "pitjor somni" era que el personatge acabara il·lustrant els contenidors dels establiments de menjar ràpid. La realitat és

que, tretze anys després de la publicació de la primera novel·la, la cara de Harry Potter il·lustra els contenidors dels establiments de menjar ràpid i molt més. Warner Bros no va tenir cap mirament a explotar al màxim el nou heroi de xiquets i no tan xiquets, una volta hagué estrenat el primer film. Se'n poden trobar tovalloles, tasses per a l'esmorzar, samarretes, llepoleries i un etcètera ben llarg. El 2001, Mattel, que tenia la llicència d'explotació al sector de les joguines, va obtenir 160 milions de dòlars per les vendes de productes amb la cara del mag més popular del decenni.

La bogeria no s'acaba ací. Aquesta primavera s'inaugurarà el Màgic Món de Harry Potter a Orlando, Florida, un complex recreatiu a la manera del Parc Astèrix de París o el Parc Lego de Billund, a Dinamarca. El nou espai lúdic tindrà una rèplica de l'escola de Hogwarts i atraccions que simulen episodis dels films. I s'hi podrà adquirir el mateix menjar de què s'alimenten els xiquets de la saga literària, com ara la cervesa de mantega o el suc de carabassa. De moment, la construcció del complex ja ha costat més de 235 milions de dòlars, xavalla per a un fenomen que mou milers de milions de dòlars a tot el món.

La conversió de Harry Potter en un fenomen mundial no fou instantània. El juliol del 1999 'The New York Times' es demanava: "Harry què?"

Violeta Tena